

SAVOFILA 2021

150-100

KUOPIO 14.-15.8.2021

**Kansallinen SAVOFILA 2021
-postimerkki- ja postikorttinäyttely
14.-15.8.2021
Kuopion Musiikkikeskuksessa**

Toimimalla nopeasti vielä ehdit!

Kivipää Jussi Murtosaari

Nyt on hyvä aika myydä!

Vielä ehdit jättää materiaalia myyntiin
syksyn kansainväliseen huutokauppaamme.
Ota yhteyttä heti ja kerro mitä
myytävää sinulla olisi.

Valitse **Hellman**
- valitse suomalainen palvelu!

Oy Hellman Huutokaupat
Keräily | Filatelialia | Rahat | Vintage

Noutokatu 3, FI-21100 Naantali, Finland
02 254 7200 (ma-pe 9-17)
hellmanhuutokaupat.fi

SAVOFILA 2021 toteutuu koronasta huolimatta

Tapahtumien järjestäminen viimeisten puolentoista vuoden aikana on ollut hyvin haastavaa. Korona ei ole päästänyt meitä helpolla. Postimerkinäyttelyn järjestäminen ei ole tässä mikään poikkeus.

Kuopion Filatelistikerhon täyttäessä tänä vuonna 100 vuotta suunnitelimme ensin pohjoismaisen NORDIA 2021 -näyttelyn järjestämistä maaliskuussa 2021. Koronan vuoksi näyttely lykättiin elokuulle, mutta lopulta siitä jouduttiin luopumaan.

NORDIA:n tilalle ryhdyttiin nopeasti suunnittelemaan laajennettua kansallista SAVOFILA 2021 -postimerkki- ja postikorttinäyttelyä. Nyt voimme todeta, että päätös oli oikea. Kansallinen näyttely laajennettuna voidaan järjestää.

Koronan oloissa näyttelyn järjestämisen ovat mahdollistaneet Kuopion kaupungin ja Suomalaisen Filatelian Edistämissäätiön merkittävät taloudelliset tuet. Kiitän järjestelytoimikunnan puolesta Kuopion kaupunkia ja Suomalaisen Filatelian Edistämissäätiötä kärsivällisyydestä ja ymmärryksestä näyttelyn toteuttamiseksi.

Postimerkinäyttelyn järjestäminen on vaativa ponnistus. Järjestämme näyttelyn yhteistyössä Kuopion Filatelistikerhon, Keski-Suomen Filatelistiseuran ja Joensuun Postimerkkeilijöiden kanssa. Vuosia jatkunut hyvä yhteistyö seurojen kesken varmistaa riittävät toiminnalliset resurssit näyttelylle.

Keräilijöiden kannalta korona on tarkoittanut eristymistä, tapahtumien peruuntumisia ja sitä, että tuttuja keräilijäystäviä ei ole voinut tavata pitkään aikaan. Toisaalta koronan aikana kokoelmia on voinut rauhassa järjestellä. SAVOFILA 2021 -näyttelyssä onkin esillä lukuisia kokonaan uusia tai uusittuja kokoelmia.

Kauppiaiden kannalta korona on merkinnyt kaupan siirtymistä entistä enemmän verkkoon ja huutokauppoihin. Osa materiaalista on kuitenkin sellaista, että sen paras myyntikanava on perinteinen postimerkinäyttely tai -tapahtuma.

Kiitän näyttelyn puolesta kaikkia järjestäviä kerhoja, näytteilleasettajia, kauppiaita ja talkoolaisia työstä näyttelyn toteuttamisessa.

Risto Pitkänen
Savofila 2021
puheenjohtaja

SAVOFILA 2021 -näyttelyluettelo

Kansallinen postimerkinäyttely 14.-15.3.2021

Kuopion Musiikkikeskus

Järjestäjä

Kuopion Filatelistikerho ry. yhteistyössä Joensuun Postimerkkeilijät ry:n ja Keski-Suomen Filatelistiseura ry:n kanssa.

Näyttelytoimikunta

Risto Pitkänen Kuopio puheenjohtaja, Harry Dunkel Kuopio varapuheenjohtaja, Ari Hämäläinen Kuopio sihteeri, Ari Jurvanen Joensuu, Juhani Kontkanen Joensuu, Osmo Korhonen Kuopio, Tuomo Koskiahio Jyväskylä, Jussi Murtosaari Jyväskylä, Ari Muhonen Jyväskylä/Joensuu ja Lauri Väätäinen Kuopio.

www.postimerkkikerho.fi

Luettelo

Toimitus Risto Pitkänen ja Harry Dunkel

Taitto Lauri Poropudas

Julkaisija Kuopion Filatelistikerho ry.

Paino

Kuopion Liikekirjapaino Oy, Kuopio 2021

Sisältö

- SAVOFILA 2021 toteutuu koronasta huolimatta ... 1
- SAVOFILA 2021 -näyttelytoimikunta ja tuomaristo ... 4–5
- Näyttelyn omakuvamerkit ja -kortit ja kunniapalkinnot ... 6–7
- Kuopion 245-vuotias posti lakkautettiin 13.8.2021 ... 8–10
- Suomen soikioehiöjulkaisu 1850 11–13
- Näyttelyluettelo ... 14–17
- Kuopion laivaleimat ... 18–19
- Suomen autopostitoimistot 1960–1983 ... 20–22
- Kuopion Filatelistikerhon historiikki valmistui ... 23

Suomen Filatelistiliitto onnittelee Kuopion Filatelistikerhoa

Suomen Filatelistiliitto onnittelee 100 vuotta täyttävää Kuopion Filatelistikerhoa. Tuon ikäisellä ihmisellä tahti olisi jo varsin rauhallinen, mutta Kuopion Filatelistikerhon on hyvin toimelias: säännölliset ja aktiiviset kerhokokoukset, kustannustoimintaa, tasaisena laajeneva postikorttisarja, huutokauppoja, esitelmiä jne. Eikä edellisestä kansallisen tason näyttelyn järjestämisestä ole kulunut kymmentäkään vuotta.

Onnittelun nimenomaan sinnikkyudesta ja taitavuudesta ansaitsee myös näyttelyn käytännön töistä vastaava toimikunta. Epidemia on häirinnyt monin tavoin mahdollisuutta järjestää näyttely. Lopputuloksena on kuitenkin iso kansallinen näyttely SAVOFILA 2021.

Nyt järjestettävässä näyttelyssä on esillä kaikki viralliset näyttelyluokat täydennettynä antoisilla erikoisluokilla. Nauttikaamme näyttelyn monipuolisesta tarjonnasta!

Petteri Hannula
Suomen Filatelistiliiton puheenjohtaja

SAVOFILA 2021 -näyttelytoimikunta

Risto Pitkänen Kuopio puheenjohtaja, Harry Dunkel Kuopio varapuheenjohtaja, Ari Hämäläinen Kuopio sihteeri, Ari Jurvanen Joensuu, Juhani Kontkanen Joensuu, Osmo Korhonen Kuopio, Tuomo Koskiaho Jyväskylä, Jussi Murtosaari Jyväskylä, Ari Muhonen Jyväskylä/Joensuu ja Lauri Väättäin Kuopio.

Risto Pitkänen

Harry Dunkel

Ari Hämäläinen

Ari Jurvanen

Juhani Kontkanen

Osmo Korhonen

Tuomo Koskiaho

Lauri Väättäin

SAVOFILA 2021 -mita-
li, suunnittelija Jorma K.
Kankainen.

SAVOFILA 2021 -näyttelyn tuomaristo

Jussi Murtosaari puheenjohtaja, perinteinen filateliala **Jukka Sarkki** ja **Esa Aaltonen**, postihistoria **Ari Muhonen** ja **Petteri Hannula**, aihe- ja avoin filateliala **Jari Majander** ja **Jarkko Leppänen** sekä postikorttiluokka **Allan Pihl**, tuomariharjoittelija **Janne Sahlstein**. Tuomariston sihteeri on **Aapo Vepsäläinen**.

Jussi Murtosaari

Esa Aaltonen

Jukka Sarkki

Ari Muhonen

Petteri Hannula

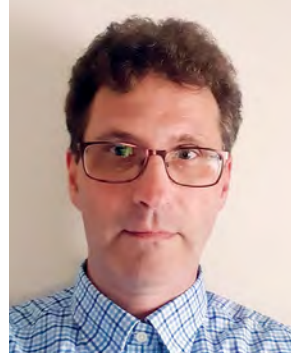
Jari Majander

Jarkko Leppänen

Allan Pihl

Janne Sahlstein

Näyttelyn omakuvamerkit ja -kortit

SAVOFILA 2021 -näyttelyn omakuvapostimerkit ja postikortit. Omakuvamerkkien taustaa: Postitalo Kuopion postin lopettamisen muistoksi, kerho kokoontui vuosikautia Postitalon alakerran ruokalassa. Savofila 2021 -näyttelyn logo. Kuopion museo, jossa kerho perustettiin 1921 sekä Kuopion tunnetuimmat rakennukset Puijon vanha, jo purettu torni ja tuomiokirkko sekä vanha Kaupunginhotelli, "Renkku", jossa kerho kokoontui vuosikautia. Savofila 2021 Palmares pidetään siellä, nykyisin se on suojeltu osa Hotelli Puijonsarvea.

SAVOFILA 2021 postikortit, teetettiin niin sanotut B-painokset jo aiemmin kerhon julkaisemista korteista, nyt SAVOFILA 2021 -tunnuksilla. Kuopion kauppatorinäkymä 1890-luvun lopulla (16B) ja Puijon Torni ja maja noin 1908 (21B).

Kunniapalkintojen lahjoittaja

Grand Prix Olvi Oy

Olvi Oyj 1

Suomalaisen Filatelian Edistämissäätiö 2

Suomen Filatelistiliitto 3

Kuopion Filatelistikerho 4

Joensuun Postimerkkeilijät 5

Suomen Filateliapalvelu Oy 6

Ab Philea 7

Jussi Murtosaari 8

Kuopion posti 245 vuotta

Posti toimi tässä talossa vuoteen 1937. Kuva: Kuopion kulttuurihistoriallinen museo.

Määräys postikonttorin avaamisesta Kuopioon annettiin 1.7.1776. Ensimmäiseksi postimestariksi nimitettiin **Petter Boström**, joka aloitti toiminnan seuraavan vuoden heinäkuussa asuntonsa yhteydessä Kaivokadun ja Eteläisen Vuorikadun kulmauksessa. Noihin aikoihin kuljetettiin lähinnä virkakirjeitä – olihan Kuopiossa lääninhallitus ja maaherran residenssi.

Kymmenen vuoden kuluttua ostettiin postille oma talo Eteläisen Vuorikadun varrelta silloisen vankilan viereltä.

Pohjois-Savo -lehden uutiskuvassa tuodaan kuorma-autolla postia Kuopioon jouluaattona 1935.

Ja vankilan vierellä oli seuraavakin konttorin paikka, kun posti muutti Lahdentaakse lääninvankilan naapuriiin.

Vuonna 1818 oli jälleen muutettava, kun tulipalo tärveli postitalon. Uusi paikka löytyi taas Eteläisen Vuorikadun

varrelta, nyt siltä tontilta, jolla nykyisin on Hotelli Puijonsarven vanhempi osa. Tuon jälkeen toimittiin Turusen talossa ja Silvendaisen talossa Rantakadun ja Eteläisen Vuorikadun kulmauksessa. Viimein Posti muutti Barsokevitschin taloon, joka on yhä paikoillaan Minna Canthin kaduksi nimensä vaihtaneen Eteläisen Vuorikadun varrella – nyt toisenlaisessa käytössä. Tässä oltiin

pitkään, kunnes oma kivinen postitalo valmistui Kuninkaankatu 19:ään vuonna 1937.

Vuoteen 1846 saakka posti kulki Kuopioon hevospelillä kerran viikossa. Tuolloin saatiin toinen viikoittainen postivuoro. Postinkantoa ei ollut, vaan kirjeet ja lehdet oli noudettava konttorista. Postipäivinä siellä kävikin melkoinen vilske.

Vuonna 1867 kaupunkiin saatiin muutamia pos-

tilaatikoita. Yksi – joka näkyy kuvassakin – oli luonnollisesti postin seinässä. Niihin kaupunkilaiset kirjepostinsa toimittivat, ellei kiire pakottanut viemään sitä suoraan asemalle tai postijunaan. Myös höyrylaivoilla postia kuljetettiin sulan veden aikaan.

Kuopion posti käsitteli 1915 yli 100 000 lähtevää postikorttia. Kirjeitä oli kaksinkertainen määrä.

Savon radan valmistuminen Kuopioon vuonna 1889 nopeutti postinkulkua merkittävästi.

Uusi upea postitalo Kuninkaankatu 19:ssä vuonna 1939 kulkeneella postikortilla.

Nyt 1900-luvun loppupuoliskon postinkulun kultavuosien jälkeen postikonttoreiden tarina

Kuopiossa päättyi, kun viimeinenkin **oma konttori sulki ovensa 13.8.2021** ja siirsi toimintonsa yksi-

tyisen elinkeinonharjoittajan vastuulle.

Postimerkki- ja postikorttitapahtuma
Olvi-oluthallilla lisalnessa
11.9.2021 klo 10-16
Tapahtumassa mm:
 Postimerkki-, postikortti- ja keräilytavarankauppiaita ja kerhojen myyntipöytiä
 Filatelisti aiheisia luentoja alkaen klo 12
 Kuopion Filatelistikerro ry:n postimerkki- ja keräilytavarankuutokauppa Olvi-oluthallin salissa klo 14
 Postimerkkimuseon-näyttelyt avoimna

VAPAA PÄÄSY!

SAVOFILO FORI
 150-100
 KUOPIO 14.-15.8.2021

Järjestää Kuopion Filatelistikerro ry ja lisalmen postimerkkikerho ry • Myyntipaikkatiedustelut: salinlahti@gmail.com

Suomen soikioehiöjulkaisu 1850

Suomi oli ottanut vuoden 1845 alussa ensimmäisten maiden joukossa käyttöön arvoleimatut kirjekuoret, ehiöt. Loppuvuonna 1849 päätettiin korvata ensimmäiset, pienikokoiset Porto Stempel -kuoret selvästi suuremmilla, ne ovat kooltaan 144 x114 milliiä ja pitkälti Venäjän mallista 1848 mukailtuna. Arvoleiman suunnitteli ja leimasimet valmisti **C. M. Mellgren**. Arvoleima lyötiin edelleen yksitelten, käsityönä valmistetun kuoren läppään.

Samaan aikaan niin sanottujen helmettömien (eli puuttuva salamerkki) soikioehiöiden kanssa 1.1.1850 otettiin käyttöön matkan pituudesta riippuvat postitaksat. 5 kopeekan kuori oli tarkoitettu 1. painoluokan (noin 13 g) kirjeelle alle 125 virstan (133 km) matkalla. 10 kop kelpasi pidemmällä matkoilla Suomessa sekä Venäjälle ja 13.1.1851 alkaen Venäjän keisarikuntaan, kuten Puolaan. 20 kop kuori oli pitkän matkan 2. painoluokkaa varten, sen käyttö jäi vähäiseksi, ja niitä tunnetaan vain 2 kappaletta.

Soikiokuoria valmis-

Vuoden 1850 10 kop ehiökuori Tervakoski-vesileimalla, Nycarleby 25.4.1857 Eckeröön.

Vuoden 1856 merkkeihin tehtiin salamerkeiksi pienet "helmet" postitorvien suihin, ettei ehiöleikkeitä käytettäisi uudestaan postimaksun maksamiseen.

tettiin aluksi Tampereen Frenckellin paperitehtaan käsintehdyille paperille. Kaikki 1849–1851 valmistetut kuoret ovat käsi-

paperia, mukaan lukien molemmat tunnetut 20 kop kuoret. Käsipaperin paksuus vaihtelee varsin paljon, paperi on hauras-

ta, ja sen pintakin on laadultaan vaihteleva.

Vuonna 1852 alettiin valmistaa näitä kuoria Frencckellin konepaperille. Paperi on tasalaatuisempaa, ja sen koneisuunta on havaittavissa. Konepaperista esiintyy erilaisia variaatioita, niin sanottua tavallista konepaperia, jossa on havaittavissa ruudukkomainen kuvioituma kirkasta valoa vasten, kiillotettua konepaperia (kiillon vahvuus vaihtelee), sekä niin sanottua tiheäjuovaista paperia. Tiheäjuovainen paperi ei liene varten juovikkaaksi tehtyä, ja juovien havaittavuus vaihtelee. Tämä paperi on ajoittain vaikeasti määriteltävä. Ylivoimaisesti harvinaisin mallin 1850 soikioehiökuorien paperilaa-tu on Tervakosken pape-ritehtaan paperi. Tätä harvajuovaista konepaperia olevia kuoria (10 kop) tunnetaan neljä, joista kaksi on Postimuseossa (PM). Näiden neljän joukossa on kuoret sekä vesileimalla "Tervakoski" (kaksi yksityiskokoelmis-sa), "1855" (PM) että ilman vesileimaa (PM). Yksi vesileima "1855" tunnetaan valmistettuna niin sanotuksi kaksiarvovoleimaiseksi ehiökuoreksi 1862 (PM).

Lukuisien paperilajien, muutamien painanta-erikoisuuksien, monien värisävyjen (varsinkin 10 kop) sekä käyttöeri-koisuuksien vuoksi mal-lin 1850 soikioehiöt ovat filateelisesti ja pos-tihistoriallisesti sangen kiinnostavia. Tunnetaan muun muassa muutamia vakuutettuja, harvinaisina lunastukseen menneitä, edelleen lähetettyjä, joi-takin kymmeniä Viroon ja Venäjälle kulkeneita: lähinnä 10 kop kuoria, joita myytiin kaikkiaan noin 712 000 kappaletta.

5 kop kuorien käyttö jäi paljon vähäisemmäksi, 92 000 kappaletta. Näitä kuoria lienee säilynyt noin 200, 10 kop kuoria jopa lähemmäs tuhat. Värisävyistä eri-koinen tapaus on niin sanottu "suklaanruskea" tai "ruskeanlila" kuori, jota tunnetaan neljä, joista kaksi on Postimuseossa. Tämä ehkä syntyi sinisen ja punaisen värin sekaan-tuessa toisiinsa.

Äärimmäisen harvinaisen on vuoden 1850 5 kop kuori niin, että sillä on lisänä postimerkki tai toisen kuoren arvolei-man leike 10 kop taksan muodostamiseksi. Kaikki soikioehiöt ovat käyttä-mättömänä harvinaisuuksia. Yhtenä syynä tähän

voi olla vuodenvaihteen 1859/60 mahdollisuus vaihtaa nämä uudenmalliisii ehiöihin.

Mitätöntien osalta mal-lin 1850 ehiöt ovat myös kiintoisia. Laajalti esiintyy matalia laatikkoleimoja, mutta monet pienet paik-kakunnat ovat harvinaisia. Korkeita laatikkoleimoja on paljon, samoin isoja rengasleimoja näiden ehiöiden käyttöajan lopulla 1856–1859. Teoriassa lähes kaikkien aikakau-den leimojen kerääminen soikioehiöillä on mahdol-lista, käytännössä ei, sillä muutamia leimakäyttöjä tunnetaan vain 1–3, lie-neepä joku täysin tuntematonkin näillä ehiöillä. Muun muassa Eckerö ja Skarpans ovat hyvin harvinaisia, eikä esimerkiksi Kuopion matalaa laa-tikkoleimaakaan montaa ole. Mustemitätöintejä esiintyy mallin 1850 käyttöajan lopulla, satun-naisesti aiemminkin. Erityisesti alkuvuosina arvoleima on usein jää-nyt mitätöimättä, mikä mahdollisti ehiöleikkeiden käyttöä.

Hyvin jännittävä soi-kioehiöiden laji ovat niin sanotut yksityisehiöarkit, joita niitäkin on runsaasti esillä tämän näyttelyn kokoelmissa. Yritykset ja yksityishenkilöt saat-

Vuonna 1850 mahdolliseksi tullut 5 kop yksityisehiöarkki, George Londicer, Helsingfors 14.8.1851 Ekenäsiin. Se on tasan 170-vuotias.

toivat viedä Helsinkiin Leimakonttoriin omia postipaperiarkkejaan arvoimattavaksi. Nämä ohuet arkit sitten taitettiin kirjeeksi ja suljettiin sinitillä, kuten kuoretkin. Eri yritykset käyttivät erilaisia papereita näihin ehiöihin, ja lähettivät näitä osittain eri paikkakunnilta. Niinpä yksityisehiöarkeissa onkin paljon kerättävää, vaikka päälajeja on vain kaksi, 5 kop ja 10 kop. 5 kop arkkeja leimattiin 1245 kappaletta, niitä tunnetaan

kaiken kaikkiaan puutteellisetkin huomioiden noin 45. 10 kop arkkeja leimattiin 3330, niitä lie säilynyt hieman yli sata.

Tavallisempia ovat tilajien Alfthanin Viipurista, Frenckellin Tampereelta, Londicerin eri paikkakunnilta ja Wahlin Viipurista käyttämät vihertävännä tai harmaansiniset arkit, Londicer on lähes aina valkoinen. Alfthania tunnetaan käyttämätömänä noin kahdeksan, muita ei lainkaan.

Valkoisia J. Dippelin arkkeja tunnetaan noin kolme, Postimuseossa on Wikbergin sininen ja valkoinen.

5 kop arkin tarkoitukseenmukaista käyttöä 5 kop taksalla tunnetaan vain kahdeksan sekä yksi lunastukseen mennyt. 5 kop arkeista valtaosa on lähetetty 10 kop taksalla sen jälkeen, kun postimerkit otettiin käyttöön maaliskuussa 1856. Useista on lisämerkki poistettu. Sellaiset arkit, joissa 5 kop lisämerkki on tallella, kuuluvat Suomen filatelian huippukohteisiin. Tunnetaan myös noin kuusi 5 kop arkkeja, joissa lisänä on ehiöleike toisesta arkista. 10 kop arkkeja ei tunneta lisämerkeillä, koska niille ei ollut arkin keveyden vuoksi tarvetta.

Tutustumisen iloa näytelyyn!

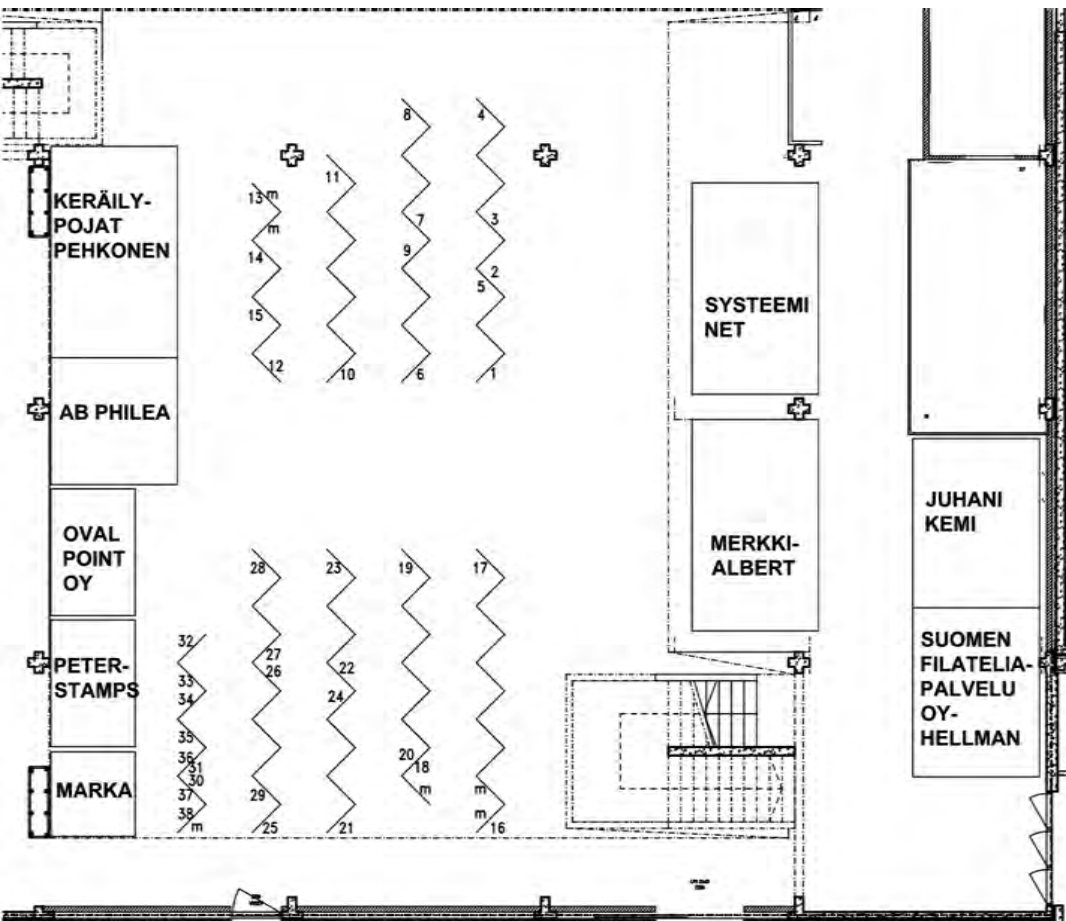
Ari Hämäläinen

Kerhon omakuvamerkki numero 6.

Savofila 2021 -osallistajat

No	Osallistuja	Kokoelman nimi	Kehysmäärä
Kutsutut kokoelmat			
1	Kuopion Filatelistikerho ry	Kuopion Filatelistikerho ry 100 vuotta	3 kehystä
2	Postimuseo	Suomalainen ehiökortti 150 vuotta	2 kehystä
3	Sahstein Janne	The Postal History of Postcard in Finland 1871- 1922	5 kehystä
Aihefilatelian luokka			
4	Ioén Rainer	The invisible threat - The most important microbial diseases in the history of the mankind	6 kehystä
5	Kylliäinen Mikko	I. K. Inhan polkupyörämatka Saksaan vuonna 1886	4 kehystä
6	Klemi Pekka	Fight against cancer through the years	5 kehystä
Avoimen filatelian luokka			
7	Dunkel Harry	The oldest trading house in Savo area; Gust. Ranin – history 1852-1952	5 kehystä
8	Hakoniemi Tapio	Petäjävesi	5 kehystä
9	Juvas Klaus	Juankoski, Juantehdas ja Juvakset - 250 vuotta suomalaista historiaa	5 kehystä
10	Heinonen Markku	Uusikirkko, my Mom's Home parish in Karelia; Home area and Rasimus family history 1864 - 1944...	8 kehystä
11	Salonen Seppo	Janakkala - kotiseutuni	8 kehystä
12	Vuorimies Heikki	Eero Järnefelt ja hänen taiteensa teemoja	5 kehystä
Nuorisofilatelian luokka			
13	Issakainen Iida	The Marvelous Moomins	2 kehystä
14	Oryetxebarria Nerea	Tuberkuloosin varainkeruu	2 kehystä
15	Suomalainen Sini	The Finnish Red Cross 1904 - 1936	3 kehystä
Leimamerkkiluokka			
16	Mäkinen Jukka	The 1881 and 1891 Revenue Stamp Issues of Finland	10 kehystä
17	Tuori Jussi	Suomessa käytettyjen leimapaperien ekstraleimaukset 1773-1894	8 kehystä
Postikorttiluokka			
18	Lehtinen Sinikka	Viipurin historiaa keskiajalta talvisotaan postikorteilla	8 kehystä
19	Nikkanen Janne	Historic Old Tallinn in Postcards	7 kehystä
20	Lehtinen Sinikka	Venäjän suuren taiteilijan ja Suomen ystävän Ilja Repinin maalauksia ja piirustuksia postikorteilla	2 kehystä
21	Pitkänen Risto	Suomen historialliset maakunnat ja vanhat kaupungit	5 kehystä
22	Kankainen Jorma	Saamelaiset - arktinen kansamme	5 kehystä
23	Dunkel Harry	Vuoksen vesistöön kehittyminen ja matkustajaläyvaliikenne vuoteen 1982	5 kehystä
24	Roivainen Antti	Karjalan radalla	5 kehystä
25	Pitkänen Risto	A Scandinavian Fantasy	5 kehystä
26	Konttinen Risto	Jeesus Raamatun valossa	1 kehys
27	Reijonsaari Sirpa	Kahvia, kahvial	4 kehystä
28	Pitkänen Risto	Marilyn Monroe's Movies and Her Co-Stars	8 kehystä
29	Leppänen Pertti	Housut	2 kehystä
Ensipäiväkohteiden luokka			
30	Pitkänen Risto	Grace Kelly - elokuvatähdestä ruhtinattareksi	1 kehys
31	Pitkänen Risto	Marilyn & Co	5 kehystä
Jokahenkilön luokka			
32	Dunkel Harry	Kuopiolaisia juomaetikettejä vuosien varrelta	1 kehys
33	Elo Hannu	Suomenlahden saarten postileimoja	1 kehys
34	Hyttinen Juha	Sinisen leijonan paluu - Leimoja ympäri vuoden	1 kehys
35	Kekarainen Jalmari	Autopakettimerkit 1949 - 81	1 kehys
36	Korhonen Osmo	Färsaaret	1 kehys
37	Pitkänen Risto	Puijolla nähdään!	1 kehys
38	Väätäinen Lauri	Taakse postistul	1 kehys

Kauppiaosastot

Ab Philea
 Juhani Kemi
 Keräilypojat Pehkonen
 Kuopion Filatelistikerho
 Marka

Merkki-Albert
 Oval Point Oy
 Peter Stamps
 Suomen Filateliapalvelu Oy
 SystemiNet

Kuopion Filatelistikerhon omakuvapostimerkkejä, niitä voi kysellä kerhon osastolta.

Ehiöluokka

39	Hämäläinen Ari	The Postal Stationery Envelopes and Lettersheets of the Grand Duchy of Finland, Issues 1845-1884	5 kehystä
40	Salonen Teemu	Postal Stationeries of Finland 1845-1885	4 kehystä
41	Schwenson Cyril	Suomen Suurhuhtinaskunnan käsin leimatut ehiökuoret ja arkit 1845 alkaen ensimmäisiin UPU väreihin 1884 asti	7 kehystä
42	Pietilä Juhani	Suomi-Finland Paluukuitit-Return receipts 1871-1883	1 kehys
43	Tuori Jussi	Issue 1930 Postal stationery cards	8 kehystä
44	Stone Jeffrey	The 'Kultatähkä' postal stationery of Finland	5 kehystä
45	Schwenson Cyril	Suomen ilmakirjeet	4 kehystä

Perinteisen filatelian luokka

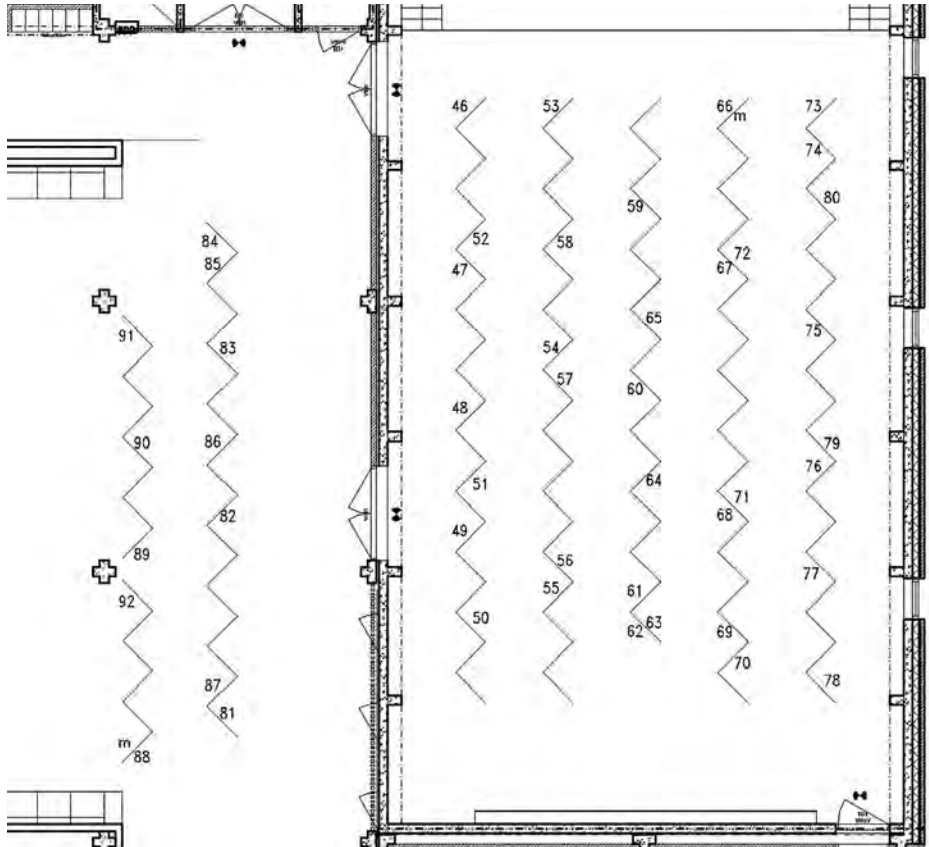
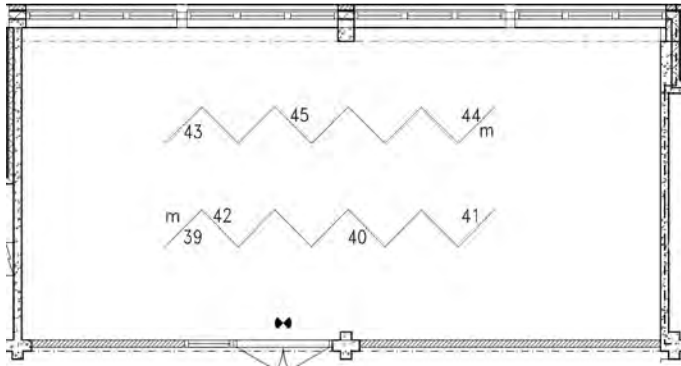
46	Saarikoski Jorma	Finland ovals and roulettes 1856-1866	5 kehystä
47	Salonen Teemu	Finland stamps 1856-1866	5 kehystä
48	Kärkäs Esa	Finland 1860-65 The period of first serpentine rouletted stamps	4 kehystä
49	Rautiainen Kauko	Finland coat of arms 1875	8 kehystä
50	Salminen Pekka	Suomi 1875-1884	5 kehystä
51	Jurvanen Ari	Finland coat of arms type 1885 - 1889	8 kehystä
52	Räsänen Mika	Suomen Rengasmerkit 1891	5 kehystä
53	Kontkanen Juhani	Finland - Coat of Arms Type 1889	8 kehystä
54	Pesonen Matti	Suomen Kotkamerkit 1901 + 1908 + 1911 + 1915	8 kehystä
55	Lempiäinen Pekka	The First Definitive Issues of the Republic of Finland 1917-1930	8 kehystä
56	Vaihekoski Mika	Model Saarinen 1917-1930	6 kehystä
57	Kontkanen Juhani	Suomen Yleismerkit Malli/1954	5 kehystä
58	Jurvanen Ari	Suomen yleismerkit Malli/1963	8 kehystä
59	Kontkanen Juhani	Finnish Red Cross 1904 - 1946	6 kehystä
60	Kekarainen Jalmari	Suomen Punaisen Ristin postimerkit 1922 - 1960	7 kehystä
61	Juvonen Tuomas	Nidotut vihkomme	1 kehys
62	Juvonen Tuomas	Punakantiset automaattivihkomme	1 kehys
63	Virtanen Heikki	Suomen presidentti -postimerkit 1931-1960	5 kehystä
64	Kaartinen Jouko	Hammaste- ja painantaerikoisuuksia ennen vuotta 1963	5 kehystä
65	Kekarainen Jalmari	Joulumerkit 1908 - 1955	8 kehystä
66	Jurvanen Ari	Sweden Coil stamps 1920 - 1936	5 kehystä
67	Koskiahon Tuomo	Estonia 1918 - 1941	8 kehystä
68	Nuikki Pekka	Bavaria 1849-1906	4 kehystä
69	Nuikki Pekka	Papal States 1852-1870	4 kehystä
70	Roden Teuvo	Englanti, syväpainomerkit 1858 - 1879	5 kehystä
71	Tillard Jean-Jacques	Saint-Pierre-et-Miquelon, le type "Groupe" 1892-1908	8 kehystä
72	Weber Reinhard	Straits Settlements, Sultanat Selangor 1884-1955	5 kehystä

Lentopostiluokka

73	Collan Mikael	Finland - Domestic air mail 1930 - 1962	1 kehys
----	---------------	---	---------

Postihistorian luokka

74	Nikkanen Janne	The development of Espoo municipality Post 1760-1918	6 kehystä
75	Hjelt Sven-Erik	Pieksämäki: postiolot ja -leimat ennen vuotta 1930	5 kehystä
76	Elo Hannu	Lapin läänin vanhat paikkakuntaleimat	3 kehystä
77	Lehtinen Matti	Mikkelin läänin postitoimipaikkojen leimat kyrillisistä venäläisleimoihin	5 kehystä
78	Ranta Matti	Oulussa käytetyt autonomian aikana valmistetut posti- ja sotasensuurileimat	8 kehystä
79	Elo Hannu	Suomen kuvioleimat	8 kehystä
80	Mäntynen Kari	Vankilapostin historiaa 1854-1963	4 kehystä
81	Nousiainen Jouko	Finska lantbrevbärarstämplar mellan 1889-1980	7 kehystä
82	Hyttinen Juha	Ylä-Savon seudun postipysäkkieimoja 1892-1949	5 kehystä
83	Dunkel Harry	Sisävesien laivaposti Suomessa 1950 -luvulle asti	5 kehystä
84	Kauppi Hannu	Oikein, väärin tai niin ja näin	1 kehys
85	Juvonen Tuomas	Tästäkin piti maksaa lissää...	6 kehystä
86	Vuorivirta Martti	Finlands Postgebuhr 1.10.1917-31.12.1930	8 kehystä
87	Väätäinen Lauri	Postinumeron käyttöönotto Suomessa 1964 - 1979	2 kehystä
88	Pitkänen Risto	Suomen ulkomaan pakettitaksat 1919-1990	6 kehystä

- 89 Hakoniemi Tapio
- 90 Sohme Björn
- 91 Vuorivirta Martti
- 92 Nuikki Pekka

Kirjallisuusluokka

- 93 Pesonen Matti
- 94 Postimuseo
- 95 Postimuseo

- Suomen postmaksukoneleimat 1926 - 1963
- Persia and the Ottoman/Turkey Empires postal relations until ca 1930s
- Böhmen und Mähren postitaksat 15.3.1939-8.5.1945
- Paris Star Cancellations 1852-1876

- Helsingin postitoimipaikat 1809 - 2020 - Osa 1 -
Tabellarius 20
- Aamun lehti - Sanomalehtien jakelun historia ja tulevaisuus

- 3 kehystä
- 5 kehystä
- 8 kehystä
- 5 kehystä

Kuopion laivaleimat

Kun yhtenäispostitaksa tuli uudelleen käyttöön 1875, lisääntyi postilaatikoiden määrä paljon ja niitä sijoitettiin postitoimipaikkojen ulkopuolelle muun muassa höyrylaivoihin ja laituripaikoille. Postilaatikoiden tyhjentäjät ottivat käyttöön erilaisia kuvioleimoja, joiden avulla tietenkin mitätöitiin postimerkit, mutta samalla tuli merkityksi mistä kirjelaatikosta posti on peräisin.

Kuvioleima numero 400

Varhaisin todistettavasti Kuopion satamassa käytetty leima on ristikkoleimoihin kuuluva kuvioleima numero 400. Samaa leimaa on tosin käytetty ainakin Turussa.

Edesmenneen **Johan Snellmanin** keräämien tietojen mukaan varhaisin havainto kyseisestä leimasta Kuopiossa olisi 17.7.1891 ja myöhäisin niinkin myöhään kuin 22.5.1913. Vanhin havainto **Hellmanin** ja **Laitisen** tutkimuksista ja myöhäisin **Reinhard Weberin**. Yleisimmin satamissa kuvioleimaa käytettiin saapuvan postin leimaamiseen, josta hyvä esimerkki on kuva 1.

Kuva 1. Ehiökortti Maaningan Hussolansaaresta (päiväty 8.8.1902) Kuopion kautta Nurmekseen. Mitätöity sata-massa tyhjennetyistä postilaatikosta mustalla kuvioleimalla nro 400. Kauttakulkuleima Kuopio 9.8.1902 ja saapumisleima Joensuu 10.8.1902.

Mielenkiintoista kuitenkin on, että ainakin alkuaikana kuvioleima esiintyy myös niin sanottuna lähtöleimana. Käsittääkseni Kuopion satamassa on siis pitänyt silloin olla postilaa-

tikko, jonne on laitettu laivoille menevää postia. Sen tyhjentäjä on satamassa leimannut lähtevän postin kuvioleimalla nro 400 ja toimittanut sen laivoille eteenpäin, kuva 2.

Kuva 2. Ehiökortti Kuopiosta Kajaaniin. Leimattu sata-massa violetilla kuvioleimalla 400, kulkenut laivalla lisalmeen saapumisleima 6.6.1895, lähtöleima lialalmi 9.6.1895 ja saapumisleima Kajaani 10.6.1895.

Kuva 3. Ehiökortti, joka on päivätty 20.7.1908 Kotasaarella. Kotasaaria on useita, mutta kaksi niistä sijaitsee aivan laivareitin vieressä Leppävirralla. Leimattu himmeällä tyypin (I) laivankuvaleimalla, Kuopion saapumisleima 23.7.1908.

Kuopion laivankuvaleimat

Kuopiosta lähtenyttä ja sinne saapunutta postia on myös leimattu laivankuvaleimalla. Useimmat havainnot ovat kui-

tenkin samaa postia: Kuopion ja Rantasalmen Peonsaaren välillä. Muutkin havainnot ovat reitiltä Kuopio–Savonlinna.

Täten ei ole täyttä varmuutta siitä, että ovatko

Kuva 5. Kuopiossa 2.7.1918 päivätty postikortti. Leimattu sinisellä tyypin (II) laivankuvaleimalla. Kulkenut Rantasalmen Peonsaareen joko Leppävirta I tai Leppävista II laivalla, jotka ajoivat vuoropäivinä väliä Kuopio–Savonlinna.

Kuva 4. Eri värejä filletteroimalla on saatu kuvan 3 himmeä leima paremmin erottumaan.

leimat olleet satamassa vai kyseistä väliä liikennöineillä Leppävirta, Leppävirta I ja Leppävirta II -laivoilla. Leimaa on havaittu kahta eri tyyppiä: aikaisin havainto on mitoitetaan leveys 18 milliiä ja korkeus 18 milliiä. Tätä tyypin (I) leimaa on vain yksi havainto ja se on vuodelta 1908, kuvat 3 ja 4.

Vuosilta 1917 ja 1918 on useita kohteita, joissa leima on selvästi eri mittainen: leveys 17 millimetriä ja korkeus 15 milliiä, tätä voitaneen kutsua tyyppiksi (II), kuvat 5 ja 6.

Harry Dunkel

Kuva 6. Eri värejä filletteroimalla on saatu kuvan 5 leima paremmin erottumaan.

Suomen autopostitoimistot 1960–1983

Suomen maanteitä kulki vuosina 1960–1983 kaikkiaan viisi autopostitoimistoa. Nimensä mukaisesti kyse oli kuorma-auton alustalle rakennetusta liikkuvasta postitoimistosta.

Autopostitoimistojen tehtävänä oli viedä postia pankkipalveluja sellaisille seuduille, joille vähäinen väestö ei mahdollistanut pysyvän postitoimipaikan perustamista. Niillä oli aikataulutetut pysähdyspaikat, ajon aikana jaettiin postia heitolaatikoihin ja saatavilla oli myös Postipankin palveluja. Autopostitoimistot toimivat postiasema I:n

toimivaltuuksin. Autopostitoimistojen toiminta-ajana toimintavaltuuksien sisältö on jonkin verran muuttunut, mutta rajoitukset ovat koskeneet ulkomaiden paketti- ja rahan käsittelyä vaatineiden lähetysten – postiennakko ja -osoitus, tullimaksut – käsittelyä.

Alussa autopostitoimistot ajoivat kiertolinjojaan kuutena päivänä viikossa. Tiedossani ei ole varmuudella, muuttuivatko linjat viisipäiväisiksi silloin, kun Suomessa yleensä ja myös Postissa siirryttiin viisipäiväiseen työviikkoon – näin voinee kuitenkin olettaa. Kiertolinjojen pituus

vaihteli välillä 120–244 kilometriä linjasta riippuen.

Ensimmäinen autopostitoimisto (numero 1) aloitti toimintansa Turusta käsin 1.2.1960. Toinen autopostitoimisto (2) aloitti palvelun Kemistä 1.6.1960. Autopostitoimistojen käyttöönottoa pidettiin merkittävänä asiana ja siksi molemmista aloituspäivistä tehtiin erikoisleimat, joita keräilijät hankkivat kokoelmiinsa. Autopostitoimisto 3 aloitti seuraavana vuonna 1.4. niin ikään Lounais-Suomessa Nousiasessa ja Autopostitoimisto

Postipaketin osoitekortti: paketti Autopostitoimiston 1 kautta Kalelasta Hoikkaan.

POSTIKORTTI

TIEDOKSIANTO

Kunnanvaltuusto on 17./1. 1961.
pitämässään kokouksessa valinnut Teidät
 varsinaiseksi jäseneksi ~~22222222~~
kansakoululautakuntaan.....

.....

.....

vuosiksi 1961.—1964.

Valitusosoitus annetaan pyydettyessä vi-
rallisella pöytäkirjanotteella.

21./1. 1961

Kunnanhallitus

Hinnerjoen

Kunnanhallituksen
leima

Autopostitoimisto 1
Mynämäki

Herra Aimo Leppänen

L a a j o k i

Autopostitoimisto 1
Mynämäki

Maa- ja metsätalouden
Lisensijala N:o 6101 7. 60

Autopostitoimisto 1:n kiertolinjan sisällä kulkenut virkapostikortti: Karjalan kirkonkylästä Laajoelle.

4 Torniossa 1.7.1961. Viides autopostitoimisto oli numeroltaan 70 ja se toimi Varkaudesta 1.4.1972–1.1.1984.

Kirjallisuudessa olevat tiedot autopostitoimistojen lakkautuksesta eivät ole tarkkoja, mutta kaikki ovat lopettaneet toimintansa vuoden 1983 aikana. Näin käytännössä myös Autopostitoimisto 70, sillä tuskin se enää

uudenvuoden päivänä 1984 reittiä ajoi, vaikka se onkin kirjallisuudessa mainittu toimiston lakkautuspäivänä.

Autopostitoimisto 1 palveli Mynämäen ja Hinnerjoen välisellä alueella. Aluksi päätey-
säkki oli Laajoella (linja 120 km), mutta hyvien kokemusten perustella reittiä pidennettiin jo 1.6.1960. Pidennety

kiertolinjan pituus oli 194 kilometriä.

Autopostitoimisto 2 palveli Kemijoen varressa siten, että reitin pisimmällä Kemistä olleet pysähdyspisteet olivat Kätkävaarassa, Koivussa ja Suolijoella. Kiertolinja oli autopostitoimistojen pisin, 244 kilometriä.

Autopostitoimisto 3:n reitti kiersi Nousiaisen ympäristössä Nutturlan

Autopostitoimistossa 1 käytössä olleita leimoja.

ja Saksalan välillä. Kiertolinjan pituus oli 142 kilometriä.

Autopostitoimisto 4:n reitti kierteli Tornion pohjoispuolella. Linjan kauimmaisat pysähdyspisteet Tornioon nähden olivat Aapajärvi, Karunki ja Sattajärvi. Kiertolinjan pituus oli 155 kilometriä.

Autopostitoimisto 70 kulki Varkauden ja Heinäveden välisellä alueella. Pysähdyspaikkoina olivat Koivumäki asema, Hevonlahti, Pyyli ja Heinävesi. Kiertolinjan pituus oli 213 kilometriä.

Autopostitoimistojen leimoja ja R-lipukkeita uusittiin aika-ajoin ja näistä löytyvätkin samat piirteet, kuin mitä muidenkin postitoimistojen lipukkeista ja leimoista. Käytössä on ollut sekä 24 millillä että 26 mm leimoja. Joissain leimoissa on kelloaika, joissain pisteet ja joissain ei. Leimat lienevätkin jossain määrin tutkimattomia ja kirjallisuustietoja on vähän.

Autopostitoimistoissa käytettyjä R-lipukkeita.

Autopostitoimistojen R-lipukkeissa on myös erilaisia: on sellaisia, joissa on tekstinä pelkkä "Autopostitoimisto" tai "Autopostitoimisto" + numero, tai "blankko"-lipuke, sekä 1970-luvulla käyttöön tullut kehkeyksien malli.

Autopostitoimistojen kautta kulkeneet kilpailuvastaukset ja joulukortit ovat melko yleisiä. Niiden harvinaisuus on suhteessa samanlainen, kuin minkä tahansa muun pienen paikan postitoimiston lähetyksen. Pienten paikkojen leimoja saa yleensä helposti, jos mikä vaan käy. Mutta, jos haluaa tietyn, niin sitten saakin toisinaan jo etsiä. Sama

pätee myös muihin lähetyksilajeihin kuin peruskirjeisiin ja -kortteihin: kirjatut kirjeitä on vielä saatavilla, mutta esimerkiksi pakettikortit ja ulkomaan lähetykset ovat jo työläitä löytää.

Lauri Väättäinen

Lähteet:

Pietiäinen; Suomen postin historia osa 2,0, Valtion painatuskeskus 1988
Suomen Filatelistiliitto; Suomen postitoimipaikat 1638-1985, Vammalan kirjapaino Oy 1988
Postimiesten ohjesääntö; Posti- ja Lennätinhallitus, 1964, Valtioneuvoston kirjapaino 1964
Postimuseo

Kuopion Filatelistikerhon omakuvapostimerkkejä, niitä voi kysellä näyttelyssä kerhon osastolta.

Kuopion Filatelistikerho 100 vuotta

Kuopion Filatelistikerho juhlii SAVOFILA 2021 -näyttelyssä satavuotistaivaltaan myös uudella historiikilla. Kirjan on kirjoittanut **Lauri Poropudas** Kuopion kerhon aktiivien avustamana. Kirja saatiin painosta näyttelyviikolla.

Historiikki kertoo postimerkkeilystä Kuopiossa yli sadan vuoden ajalta ja kerhon toiminnasta sadan vuoden aikana: ensin postimerkkeilystä ennen järjestäytyntä toimintaa, sitten Kuopion Postimerkkikerhosta 1921–1947, Pohjois-Savon Postimerkkeilijöistä 1947–1967 ja vuodesta 1967 Kuopion Filatelistikerhosta. Vaikka kerhon toiminta oli välillä katkolla, ei se koskaan lakannut kokonaan.

Kirjassa kerrotaan 170-sivulla ensin hieman kirjan tekemisestä ja yleistä tietoa jäsenistöstä, sitten käydään vuosittain tapahtumia kerhossa ja sen ympärillä. Sen lisäksi on katsaus kerhon piirissä vaikut-

taneisiin nuorisokerhoihin, joita oli ympäri maakuntaa. Mukana on myös kerhon kansainvälinen toiminta, kerhon järjestämät näyttelyt ja kerholaisten näyttelymenestys ja kerholaisten kokoelmat. Sitä seuraa katsaus kerhon vastuunkantajiin ja siitä hyvästä muun muassa Pro Philatelia -mitalein palkittuihin. Käydään myös melko kattavasti läpi vuosikymmenien aikana pidetyt esitelmät ja alustukset, ne kertovat hyvin siitä, mitä milloinkin on ollut kerhossa ja laajemminkin pinnalla ja ajankohtaista.

Lopuksi esitellään matrikkeliössä kaikki kerholaiset koko sadan vuoden ajalta – tosin kaikista ei ole tiedossa kuin nimi, mutta useimmista on löydetty muutakin. Kerhon piirissä on ollut ilman nuorisokerholaisia lähes 500 keräilijää, aika paljon naisiakin koko kerhon olemassaolon ajan. Matrikkeliösa myös täydentää historiikkia, sillä muutamat kerholaiset halusivat onneksi muistella vuosikymmenten toimintaansa kerhossa lähtien nuorisokerholaisuudesta aina nykypäivään asti. Kaikista mahdollisista on pyritty löytämään myös valokuva. Voidaan todeta, että kerholla on ollut hyvä ”herraonni”, vastuuhenkilöt ovat yleensä olleet pitkäaikaisia ja asialleen omistautuneita.

Kovakantista kirjaa on saatavissa SAVOFILA 2021 -näyttelyssä kerhon osastolta hintaan 30 euroa kappale tai tilaamalla **Osmo Korhoselta**, puhelin 050 324 9569 tai **korhosmo@gmail.com**

Filatelisti

POSTIMERKKEILYN ERIKOISLEHTI

5/2021, 9,00€

Seuraavana SAVOFILA 2021 Kuopiossa

Tikusta asiaa – postikortin osoitepuoli

Ulkomaan postiennakkolähetykset

Vanhojen lähetysten merkinnät

Filatelisti on Suomen Filatelistiliiton kustantama postimerkkeilyn ja korttikeräilyn erikoislehti. Värikäs lehti ilmestyy 8 numerona vuosittain, jokaisessa numerossa on vähintään 56 sivua.

Lehden saa helpommin liittymällä Filatelistiliittoon, liiton jäsenet saavat

Filatelistin jäsenetuna. Muille tilaushinnat ovat: Suomeen 65 euroa, Pohjoismaihin / till Norden 65 euros, muualle Euroopan / to Europe 81 euros, outside Europe airmail 93 euros.

Tilaukset Filatelistiliiton toimistosta, sähköposti sfff@filatelisti.fi

POSTIMUSEO

**AAMUKAHVI
&
TUORE LEHTI**

28.5.2021

**–
28.8.2022**

VIESTINVIEJÄT

Nettisivuillamme paljon tietosisältöjä, kuten leimakirjatietokanta ja kiertokirjeet.

Postimuseon näyttelyt museokeskus Vapriikissa
Alaverstaanraitti 5, Tampere
14 €/7 € tai Museokortti • www.postimuseo.fi

VAPRIIKKI

